

Datahub / Korpelainen Kerttu

27.8.2019

Datahub seurantaryhmän kokous

Aika 27.8.2019 klo 12.00 - 15.00

Paikka Fingrid Datahub Oy toimitilat, Läkkipäntie 23, Helsinki

Läsnä	Arto Rajala	Työ- ja elinkeinoministeriö
	Suvi Lehtinen	Energiavirasto
	Riina Heinimäki	Energiateollisuus ry
	Toivo Hurme	Paikallisvoima
	Timo Liiri	Fortum Markets Oy
	Ville Sihvola	Elenia Oy
	Yrjö Kujala	Turku Energia Oy
	Tommi Pyhähuhta	Caruna Oy
	Pasi Aho (pj)	Fingrid Datahub Oy
	Kerttu Korpelainen (siht)	Fingrid Datahub Oy
	Minna Arffman	Fingrid Datahub Oy
	Fredrik Södö	Fingrid Datahub Oy
	Pasi Lintunen	Fingrid Datahub Oy

Poissa Pasi Kuokkanen Suomen EFi Oy

Asialista

1 Avaus ja esityslistan hyväksyntä / Pasi Aho

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.05 ja kävi läpi kokouksen esityslistan. Sovittiin, että kokouksessa käsiteltävät kotitehtävien vastaukset jaetaan seurantaryhmän kesken ja muilta osin vastaukset jaetaan toimialalle pöytäkirjan kautta.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja / Pasi Aho

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja yhden kommenttina saadun tarkennuksen mukaisesti.

3 Kotitehtävien purku / kaikki

17.6. kokouksessa seurantaryhmälle annettiin kotitehtäväksi vastata oheisiin kysymyksiin.

- Nykyisen aikataulun mukaisesti datahubin käyttöönotto on ajoitettu 04/2021. Tämän aikataulun kiinnittämiseen liittyy suuria haasteita. Onko mielestäsi olemassa realistisia toimenpiteitä, joilla pidettäisiin nykyisestä aikataulusta kiinni?
- Jos ei, niin mikä olisi mielestäsi ensimmäinen realistinen ajankohta datahubin käyttöönottamiseksi?

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkipäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

- Jos datahubin käyttöönottoaikataulua siirretään, niin millä toimenpiteillä varmistetaan, että uudessa aikataulussa pysytään?
- Mitä asioita/toiminnallisuuksia voisi mielestäsi priorisoida toimialan projekteissa jotta pysytään aikataulussa? Millä muilla mahdollisilla toimenpiteillä voidaan pitää aikataulusta kiinni?
- Tulisiko myöhässä olevia projekteja auditoida ulkopuolisen ja neutraalin osapuolen toimesta, jotta varmistettaisiin aikataulussa pysyminen? Kenen kuuluisi kyseiset kustannukset kattaa?
- Mitä valvontatoimenpiteitä viranomaisen tulisi tehdä datahubin käyttöönoton aikataulussa pysymiseksi?

Jokainen kotitehtävän palauttanut edustaja esitteli ryhmälle vastauksensa keskeiset asiat. Pöytäkirjan liitteessä on esitetty vastaukset tiivistetysti kysymysohjeisesti kokouksessa esitetyn mukaisesti. Myös Smart Energiapalveluiden asiakkaat palauttivat oman vastauksensa kotitehtävään, jota ei erikseen käyty läpi kokouksessa, sillä sen vastaukset olivat vastaavia kuin aiemmin esitetyn Turku Energian vastaukset.

Puheenjohtaja kommentoi, että suunnitellussa käyttöönottoaikataulussa pysymisessä vaikeuksia on useammalla kuin yhdellä järjestelmätoimittajalla ja projektit ovat hyvin eri vaiheissa. Markkinaosapuolten, jotka ovat ilmoittaneet haasteistaan käyttöönottoaikataulussa pysymiseen, käyttöpaikkojen määrä kattaa 30% kaikista Suomen käyttöpaikoista. Edelleen löytyy markkinaosapuolia, jotka eivät ole vielä tehneet toimitussopimuksia. Kommenttina keskustelussa esiin nousi, että mikäli markkinaosapuoli on vasta nyt solmimassa toimitussopimusta, oman projektin omistajuus datahub-hankkeen osalta on epäonnistunut. Huomiona esiin nousi myös, että vaikka järjestelmätoimittajan kehitystyö olisi aikataulussa asiakastoimitusprojektit saattavat olla myöhässä. Lintunen kysyi ryhmän näkemyksiä, onko läpinäkyvyys järjestelmätoimittajan ja asiakkaiden välillä riittävällä tasolla? Kommentoitiin, että toimittajilta saatu raportointi on pääosin riittävällä tasolla ja työ etenee. GSRN-tunnusten käyttöönottoon liittyen kommenttina esiin nousi, että suunniteltu aikataulu mietityttää, sillä Gasumin kaasuhubien käyttöönotto vie järjestelmätoimittajien samoja jo niukkoja resursseja.

Puheenjohtaja kommentoi, että käyttöönoton siirtämisestä aiheutuvien kustannusten jakaminen, mikäli suunnitellusta käyttöönottoajankohdasta myöhästytään, kohdistuisi lähtökohtaisesti koko toimialalle. Seurantaryhmässä tuli esille myös toisenlaisia näkemyksiä.

4 Kotitehtävien yhteenveto ja jatkotoimenpiteet / kaikki

Puheenjohtaja kiitti kotitehtävien palauttamisesta ja hyvistä poimintoista sekä näkökulmista. 28.8. pidetään datahubin ohjausryhmän kokous, jossa käyttöönottoaikataulu on agendalla. Tieto käyttöönottoaikataulun mahdollisesta muutoksesta tullaan toimialalle paikaisesti.

Puheenjohtaja esitteli havaintoja yleisellä tasolla vastausten perusteella. Yhtenä haasteena on järjestelmätoimittajan ja kaikkien sen markkinaosapuolten välinen yhteistyö. Lähtökohtana on, että markkinaosapuoli on sopimussuhteessa järjestelmätoimittajansa kanssa eikä Fingridillä ole kattavaa näkemystä siitä, millä tasolla minkäkin toimittajan asiakasyhteistyö on. Markkinaosapuolilta on lähdeävä tarve yhteistyölle järjestelmätoimittajan asiakasyhtiöiden kesken ja markkinaosapuolten kannattaa tehdä yhteistyötä

Datahub / Korpelainen Kerttu

27.8.2019

mahdollisuuksien mukaan. Kriittisellä polulla olevien projektien eteneminen raportoidaan markkinaosapuolen toimesta Fingridille 2 viikon välein. Fingrid tulee laatimaan laajemmin välitavoitteita datahubin käyttöönotolle ja valmistelutoimenpiteille osapuolten kehitystyön seuraamiseksi ja mikäli tavoitteita ei saavuteta aikataulussa tästä raportoidaan viranomaiselle.

Markkinaosapuoli- ja järjestelmätoimittajakohtaisesti tulisi selvittää todelliset ongelmat ja haasteet datahubin vaatimien muutosten valmiusasteen osalta. Kotitehtävien vastausten perusteella tätä ehdotettiin tehtäväksi Fingridin vetämänä. Fingridillä ei ole mahdollista kartoittaa järjestelmätoimittajien tilannetta, jos ne eivät tähän suostu. Tähän tarvitaan kaikkien osapuolten sekä järjestelmätoimittajien suostumusta, yhteistyötä sekä avoimuutta.

Tilanteen vaatiessa osapuolten ja järjestelmätoimittajien auditointi neutraalin osapuolen toimesta saa kannatusta, mutta sitä myös vastustetaan. Auditointikustannukset ehdotetaan maksettavaksi lähtökohtaisesti auditoitavalle osapuolelle.

Rajala kommentoi, että auditoinnin hyödyntämistä valvontatoimena tulisi selvittää niille markkinaosapuolille, jotka eivät pysy aikataulussa ja ovat jäljessä välitavoitteissa. Kysymyksenä esiin nousi myös, mitä tehdään niille osapuolille, jotka eivät sanktioista huolimattakaan etene. Lehtinen kommentoi, että Energiavirasto vaatii markkinaosapuolilta korjaavat toimenpiteet ja määrittää mitä toimenteet ovat. Energiavirasto selvittää voitaisiinko auditointia hyödyntää valvontatoimena. Auditointi toisi esille, miten ongelmat/haasteet jakautuvat järjestelmätoimittajan vai markkinaosapuolen välillä.

Keskustelussa esiin nousi kysymys, siirrytäänkö käyttöönottoon, vaikka kaikki markkinaosapuolet eivät olisi mukana? Lintunen vastasi, että Fingridillä on datahubin käyttöönoton myötä jakeluverkkojen taseselvitysvastuu ja kaikkien osapuolten tulee olla mukana käyttöönottoaiheessa. Mikäli joku osapuoli ei saavuta käyttöönoton kriteerejä, tulee olla määritettynä ne operatiiviset prosessit, miten ko. osapuolen käyttöpaikat siirretään toiselle osapuolelle. Vähittäismyyjän osalta siirto olisi helpompaa, mutta verkonhaltijan verkko-luvan peruminen olisi haastavampaa. Södö kommentoi, että migraatiosta tarvitaan kaikki tiedot ja datahubin liiketoimintaprosessien kautta kaikki taseselvitystä varten tarvittavat tiedot, jotta taseselvitysprosessit on mahdollista hoitaa. Huomioida tulee myös, että mittautustietoja ei ole mahdollista saada datahubin käyttöliittymästä. Rajala kommentoi, että markkinaprosessien toimivuus on taattava, asiakkaat eivät saa joutua kärsimään ja pahimman skenaarion varalta on hyvä olla priorisointimahdollisuuksia.

Toimialan tietojärjestelmien ja toiminnallisuuksien osalta tulisi pitäytyä datahubin minimivaatimuksissa ja pyrkiä standardiratkaisuihin sekä jättää pois kaikki ne toiminnallisuudet, joita ei välttämättä tarvita tai voidaan toteuttaa myöhemmin. Fingridin puolelta datahubin toiminnallinen laajuus on valmiina lokakuussa 2019 kun osavaiheen 5 suunnittelu on valmis. Uusien osapuoli(GLN)- ja GSRN-tunnisteiden käyttö on toteutettu tässä vaiheessa datahubiin ja GS1 -tunnuksista luopuminen vaatisi muutoksia jo toteutuneeseen ratkaisuun. Ryhmässä heräsi kysymys, milloin sertifiointin minimivaatimukset datahubia vasten julkaistaan. Heinimäki kommentoi, että nämä on tärkeä viestiä toimialalle mahdollisimman pian. Södö kertoi, että marraskuussa 2019 sertifiointilaajuus on tiedossa ja sertifiointia tullaan sparraamaan datahubin pilottiryhmän kanssa. Ryhmästä heräsi myös kysymys, voiko minimivaatimuksiin vielä vaikuttaa? Södö kommentoi, että datahubin vaatimukset ovat jo määritetty, mutta osapuolen minimivaatimuksia ei ole vielä määritetty, jo-

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Datahub / Korpelainen Kerttu

27.8.2019

ten niistä voidaan vielä keskustella. Minimivaatimukset eivät kuitenkaan poikkea olennaisesti niistä vaatimuksista, jotka ovat määritetty prosessidokumentaatioissa. Vaihtoehtona on myös käyttää datahubin käyttöliittymää joidenkin liiketoimintaprosessien osalta ensi vaiheessa, mutta tiedon käsittely massoittain käyttöliittymän kautta ei ole realistinen vaihtoehto. Mittaustiedon käsittely tapahtuu ainoastaan liityntärajapinnan kautta. Puheenjohtaja kommentoi, että lokakuun jälkeen toiminnallisia muutoksia ei toteuteta datahubin versioon 1.0 kuin erittäin perustelluista syistä.

Realistisen datahubin käyttöönoton aikataulun osalta esitetään nykyistä aikataulua 4/2021, mutta myös käyttöönoton siirtämistä 6-12kk. Puheenjohtaja kertoi, että datahub-projekti on nyt saanut tietoa riittävästi eri lähteistä haasteiden osalta ja projekti tekee kokonaisarvion saadun tiedon pohjalta sekä tekee lopullisen ratkaisun käyttöönottoaikataulusta. Mahdollinen uusi aikataulu julkistetaan parin kuukauden sisällä. Kommenttina esiin nousi, että niin pitkään kunnes mahdollinen uusi aikataulu on tiedossa, tulee pyrkiä pysymään suunnitellussa aikataulussa 4/2021.

Viranomaisen valvontaprosessin läpinäkyvyys nähdään tärkeäksi, mutta sanktioiden käyttämisen osalta mielipiteet vaihtelevat kotitehtävän vastausten perusteella. Ryhmässä nähtiin hyvänä, että Fingrid on ollut mukana järjestelmätoimittajien ja heidän asiakkaidensa kanssa käydyssä keskustelussa ja erilaisia näkökulmia huomioidaan päätöksen tukena. Puheenjohtaja kertoi, että datahubin ohjausryhmä jatkaa asian käsittelyä ja lopputulos viestitään myös nopeasti toimialalle. Fingrid viestii toimialalle myös yhteistyön tärkeydestä niin markkinaosapuolten ja heidän järjestelmätoimittajiensa kesken kuin myös koko toimialan kesken. Yhteistyön tärkeyttä painotettiin useaan otteeseen. Käydyn keskustelun pohjalta viranomaisen valvontaprosessi ei ole vielä toimialle selvä. Lehtinen kommentoi, että työ prosessin kuvaamiseksi aloitetaan, ja osana tätä tullaan myös kuvaamaan, miten käyttöpaikkoja voidaan siirtää toisille markkinaosapuolille, mikäli tarve tähän syntyy. Huomiona viestittävien asioiden osalta, esiin kommenttina nousi myös, että on tärkeää viestiä, miten projektin mahdollinen viivästyminen näkyy loppuasiakkaille ja mitkä olisivat sen kustannukset.

Keskustelun lopuksi Rajala käytti puheenvuoron ja painotti, että poliittisen päätöksenteon näkökulmasta tilanne on huolestuttava. Kilpailukykyisen talouden näkökulma on pidettävä mielessä ja tästä näkökulmasta ei ole mahdollista odottaa viimeisiä myöhässä olevia markkinaosapuolia. Markkinaosapuolten tulee tehdä kaikki mahdolliset toimenpiteet datahubin käyttöönoton suhteen. Viranomaisen viesti järjestelmätoimittajille ei yksistään riitä toimenpiteenä ja Energiaviraston tehtävänä on puuttua, mikäli osapuolen etenemisessä havaitaan poikkeamia. Markkinaosapuolten yhteistyö tarvittavien osapuolten kanssa on projektin onnistumisen kannalta avainasemassa. Fingridin on tehtävä kaikki mahdolliset toimet projektin etenemiseksi ja tässä vaiheessa koituvat mahdolliset lisäkustannukset voivat kuitenkin olla pienet verraten koko projektin viivästymiseen. Huomioida tulee, ettei datahubin käyttöönotto saa huonontaa toimialan mainetta. Jakeluverkkooyhtiöt ovat jo julkisen ryöpytyksen kohteena, eikä datahub saa huonontaa tilannetta entisestään. Ministeriön näkökulmasta aikataulun siirto ei siis ole järkevää, mutta mikäli siihen päädytään tieto uudesta aikataulusta tulisi julkistaa viiveettä. Puheenjohtaja painotti, että toimialalta tulleet viestit on kuunneltava ja mikäli nykyisen aikataulun läpi puskeminen tarkoittaisi jopa järjestelmätoimittajien lähtemistä jo käynnissä olevista toimitusprojekteistaan tilanne on erittäin huolestuttava. Loppuasiakkaan näkökulmasta päätyminen tilanteeseen, jossa kesken toimitusprojektin järjestelmätoimittaja lähtisi, on erittäin huono vaihtoehto. Tämä

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Datahub / Korpelainen Kerttu

27.8.2019

aiheuttaisi pidemmän myöhästymisen sekä suuremmat kustannukset, ko. riski tulee ottaa huomioon.

5 Datahub palvelusopimusten kommentointi / Pasi Lintunen

Lintunen kertoi ryhmälle, että Fingrid on valmistellut Datahubin palvelusopimusta vähittäismyyjille ja jakeluverkonhaltijoille. Fingrid toimittaa seurantaryhmälle palvelusopimusluonnoksen katselmoitavaksi ja kommentoitavaksi syyskuun 2019 alussa. Kommentit tulee antaa syyskuun loppuun 30.9. mennessä. Muut palvelusopimuksen liitteet ja esim. palvelukuvaus ovat vielä Fingridissä työnalla ja tulevat kommentoitavaksi myöhemmin.

6 Muut asiat

-

7 Seuraava kokous

Sovittiin seuraava kokous järjestettäväksi loka-/marraskuussa. Sihteeri lähettää ryhmälle doodle-kyselyn sopivista kokousajankohdista. 11.12.2019 on jo sovittu kokous klo 12.00-15.00.

Liitteet Kotitehtävän vastaukset

Jakelu Datahub seurantaryhmä
Minna Arffman
Fredrik Södö
Pasi Lintunen